

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Brigity Chrástilové a soudce JUDr. Jakuba Camrdu v právní věci žalobkyně: **S. D.**, zastoupena JUDr. Martinem Šmerdou, advokátem se sídlem Vránova 39, 621 00, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, poštovní příhrádka 21/OAM, 170 34, Praha 7, o udělení azylu, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2007, č. j. 56 Az 21/2007 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokáta JUDr. Martina Šmerdy **se u r č u j e** částkou 5712 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně (dále „krajský soud“) o zamítnutí žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2007, č. j. OAM-511/VL-07-11-2006; tímto rozhodnutím jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (ustanovení § 2 s. ř. s.). Zatímco úkolem krajských soudů je projednat

a rozhodnout každý případ, Nejvyšší správní soud zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování soudů ve správním soudnictví (ustanovení § 12 odst. 1 s. ř. s.). K plnění jeho sjednocující role svěřuje zákon Nejvyššímu správnímu soudu různé procesní nástroje, na prvním místě nepochybně rozhodování o kasační stížnosti (ustanovení § 12 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 102 s. ř. s.). Ve věcech azylu v úpravě institutu nepřijatelnosti (ustanovení § 104a s. ř. s.) je kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví.

Meritorním přezkumem toliko přijatelných kasačních stížností se ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob i v každém jednotlivém případě nestává méně účinnou, než v případě formálního projednání každé jednotlivé věci. Jasná, přehledná a srozumitelná judikatura totiž zvyšuje právní jistotu účastníka již před krajským soudem a správními orgány. Paušální formalizovaná spravedlnost, tedy stále nové a opakované projednávání již jednou rozhodnutého ve všech stupních soudní soustavy, vede ve svém důsledku k popření jednotlivé materiální spravedlnosti: ne všechny věci jsou stejně problematické, ne všechny věci vyžadují stejné pozornosti. Opětovné projednávání každé věci znovu na všech stupních tak může ve svém důsledku popřít samotnou spravedlnost systémem vytvářenou. Věci objektivně odlišné, s odlišným významem a důležitostí, jsou podrobeny stejnému zacházení. Taková spravedlnost navíc není ničím jiným než zbytečně vydávaným „potvrzením“, že jednou řečené stále platí, zatěžováním soudního systému dalším řízením s předem známým průběhem a výsledkem, který „přinese“ pouze neúnosnou délku řízení pro stěžovatele, a to nejen pro něho, nýbrž i pro všechna další řízení, pro něž soudní systém není a ani nemůže být kapacitně nastaven.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je navíc vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní procesní ochrana stěžovatele již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany.

Institut přijatelnosti kasační stížnosti je snahou o rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu a tedy i efektivitu práva. Jak k tomu opakovaně uvedl Ústavní soud (viz např. náleze ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 24, str. 222 - 223; obdobně též náleze ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 31, str. 149), „[...] žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení

mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“

V kasační stížnosti stěžovatelka nesouhlasí s tvrzením krajského soudu, že důvody uvedené v žádosti o mezinárodní ochranu ze kterých opustila zemi původu, nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu, a že tedy neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

Dále je stěžovatelka přesvědčena, že v rámci soudního projednání jejího případu se soud dostatečně nevypořádal se všemi námitkami, které ve své žalobě uvedla. Z tohoto důvodu považuje rozhodnutí soudu za nepřezkoumatelné.

Stěžovatelka dále shledává rozhodnutí nepřezkoumatelné z důvodu neúplnosti zákonných náležitostí, a to z důvodu, že v poučení správní orgán neuvedl, který orgán o případné žalobě rozhoduje, uvedl pouze ke kterému se orgánu se žaloba podává.

Na straně šesté rozhodnutí správní orgán uvádí, že při hodnocení doplňkové ochrany vycházel z aktuálních informací týkajících se situace na Ukrajině obsažené v databázi ČTK. Není zřejmé, jak situace na Ukrajině souvisí se situací v Kyrgyzstánu. Použití takového informačního zdroje, navíc uvedeného na prvním místě mezi použitými, zakládá dle stěžovatelky nesrozumitelnost rozhodnutí. Není totiž zřejmé, zda z něj správní orgán skutečně vycházel a pokud ano, zda k tomu měl důvod nebo se jednalo o omyl.

Stěžovatelka dále považuje za nesprávné takové odkazy na rozhodovací činnost ESLP v případě Costello-Roberts proti Spojenému království. Dle tohoto rozsudku správní orgán argumentuje, že ponížení a pokoření, které jej doprovázejí musí dosáhnout mimořádné úrovně, tento rozsudek dle stěžovatelky, však nelze ve zmíněném případě použít, protože se dotýkal odpovědnosti státu za tělesné tresty udělované a vykonávané v soukromých školách. Zmíněnou interpretaci nelze brát za univerzální.

Zejména proto, že byl aplikován rozsudek ESLP se stěžovatelka domnívá, že kasační stížnost převyšuje její zájmy, a proto by se Nejvyšší správní soud měl kasační stížností zabývat.

V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Při aplikaci ustanovení § 104a zákona o azylu, je nezbytné ujasnit si obsah tohoto ustanovení z hlediska možností, které se správnímu orgánu nabízejí. Neurčitý právní pojem, zde představovaný „přesahem vlastních zájmů stěžovatele“ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Neurčité právní pojmy zahrnují jevy, nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat; jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce vytváří prostor soudu, aby zhodnotil, zda konkrétní

situace patří do rozsahu určitého neurčitěho právního pojmu, či nikoli. Při interpretaci neurčitěho právního pojmu se správní orgán musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitěho pojmu objasnit, a to z toho hlediska, zda posuzovanou věc lze do rámce vytvořeného rozsahem neurčitěho pojmu zařadit.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přichází-li stěžovatelka s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost. V daném případě však míra obecnosti s jakou byla kasační stížnosti podána, aniž by byla upřesněna konkrétní pochybení žalovaného či soudu, nesvědčí pro to, aby kasační stížnost mohla být považována za přijatelnou. Je v zájmu stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a tvrdit některý z důvodů kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., ale také uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. *„Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vybrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“* Takto se k obdobné situaci NSS již vyjádřil, např. v rozhodnutí dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48 (příst. na www.nssoud.cz).

Obdobně rovněž v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 26/2003 - 44 (příst. www.nssoud.cz) : *„Obava z toho, že věřitelé budou po žadateli o azyl vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona.“*

Stěžovatelka sama připustila, že pokud by se vrátila do Kyrgyzstánu a žila mimo dosah příbuzných, jejichž reakce na její konverzi ke křesťanství se obává, mohla by

v Kyrgyzstánu žít. Nejvyšší správní soud se k obdobnému případu již vyjádřil, a to v rozsudku ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72 (www.nssoud.cz): „Neshody stěžovatele s příbuznými z náboženských důvodů, o kterých státní úřady vůbec nevěděly, nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“

Poměrně obecnou námitku stěžovatelky, že se krajský soud nevypořádal se všemi námitkami, které ve své žalobě uvedla, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou, naopak dospěl k závěru, že správní rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem.

Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit ani s námitkou stěžovatelky, že správní orgán v poučení neuvedl, který orgán o případné žalobě rozhoduje, uvedl pouze ke kterému orgánu se žaloba podává.

V souladu s ustanovením § 68 odst. 5 správního řádu správní orgán je povinen poučit účastníky řízení tak, aby jim poučení poskytlo srozumitelnou a jednoznačnou informaci ohledně přípustnosti odvolání, lhůty k jeho podání, orgánu, který bude o odvolání rozhodovat, a orgánu, kde lze odvolání podat. Odvolání proti rozhodnutí o odvolání již nelze podat (ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu), lze proti němu však dále podat žalobu, v tomto případě správnímu soudu. Správní orgán se sice dopustil pochybení, neuvedl-li výslovně, že proti rozhodnutí se nelze odvolat a namísto tohoto poučení se stěžovatelce dostalo poučení o tom, že stěžovatelka může podat žalobu, uvedl přitom lhůtu k jejímu podání, jakož i to u kterého příslušného krajského soudu tak lze učinit. Absence poučení o nemožnosti podat odvolání nicotnost či nezákonnost daného rozhodnutí nezapříčiňuje. Stěžovatelka postupem správního orgánu nebyla a za situace, kdy správní řád již ani další opravný prostředek proti rozhodnutí žalovaného reálně neumožňuje, nemohla být zkrácena na svých právech. Ostatně správní žalobu stěžovatelka také podala a přístup k soudu jí nebyl odepřen.

Odkaz správního orgánu na použití aktuálních informací týkajících se situace na Ukrajině při hodnocení situace pro použití doplňkové ochrany, když stěžovatelka pochází z Kyrgyzstánu, pravděpodobně pochybením správního orgánu je, ale tato nesprávnost je zjevnou chybou v psaní, když na jiných místech rozhodnutí je uvedena země původu stěžovatelky správně. Ze správního spisu je nadto zcela nepochybné, že správní orgán posuzoval situaci v Kyrgyzstánu, když ve spise jsou založeny zprávy o dodržování lidských práv právě v této zemi, naopak spis neobsahuje žádné informace ve vztahu k situaci na Ukrajině.

Správní orgán postupoval správně, když se zabýval tím, zda hrozí stěžovatelce v případě návratu do Kyrgyzstánu nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Znění tohoto zákonného ustanovení bylo přejato z článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Při interpretaci pojmu „nelidské nebo ponižující zacházení či trest“, vycházel proto správní orgán z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva, a to z rozsudku ve věci Costello – Roberts z roku 1993, A – 247-C a konstatoval, že po porovnání výpovědí stěžovatelky s výše uvedenými rozsudky nedospěl k závěru, že se na jmenovaného vztahuje výše zmíněná překážka vycestování.

Stěžovatelka sama uvedla, že zemi opustila kvůli potížím se soukromými osobami, nikoli však kvůli potížím ze strany orgánů státní moci. Stěžovatelkou ničím nepodložená, pouze dovozovaná možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení Evropské úmluvy.

Vzhledem ke skutečnosti, že se s obdobnými námitkami, které stěžovatelka uplatnila v tomto směru Nejvyšší správní soud již několikrát vypořádal, nebyly shledány žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání (např. rozsudek NSS č. j. 4 Azs 5/2003, 5 Azs 7/2003, 9 Azs 23/2007, 2 Azs 343/2004, vše příst. na www.nssoud.cz)

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelce byl pro toto řízení ustanoven soudem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., ustanovení § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti a 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), ustanovením § 7, ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů; celkem tedy odměna advokáta činí 4800 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v tehdy platném znění. Částka daně, vypočtená dle ustanovení § 37 odst. 1 a ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., činí 912 Kč. Ustanovenému advokátovi se tedy přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 5712 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu